

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
7766-23

meddelad i Stockholm den 27 augusti 2025

KLAGANDE

Anders Andersson

Ombud: Juristerna Alexander Ottosson, Elsa Haggård och Leonard Garg
Centrum för rättvisa
Box 2215
103 15 Stockholm

MOTPART

Arbetsförmedlingen
113 99 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Sundsvalls dom den 21 november 2023 i mål nr 3245-22

SAKEN

Avvisad talan

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen upphäver kammarrättens och förvaltningsrättens avgöranden samt visar målet åter till förvaltningsrätten för prövning i enlighet med vad som framgår av punkterna 21 och 22.

BAKGRUND

1. En arbetsgivare som anställer vissa arbetssökande kan få ekonomiskt stöd från Arbetsförmedlingen. Om arbetsgivaren genom att lämna oriktiga uppgifter eller på något annat sätt har orsakat att stödet har lämnats på felaktig grund eller med för högt belopp ska myndigheten besluta om återkrav av det felaktigt utbetalda beloppet.
2. Arbetsförmedlingen beslutade att Anders Andersson var återbetalningsskyldig för stöd. Stödet hade utbetalats för två av hans anställda enligt förordningarna (2018:43) om stöd för nystartsjobb respektive (2017:462) om särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.
3. Anders Andersson överklagade beslutet till Förvaltningsrätten i Falun. Under handläggningen av målet i förvaltningsrätten betalade han in det belopp som omfattades av återbetalningsskyldigheten. Han anförde att Arbetsförmedlingens beslut är felaktigt, men att han betalade för att undvika att bli skyldig att betala eventuell dröjsmålsränta.
4. Förvaltningsrätten avvisade överklagandet. Domstolen anförde att Arbetsförmedlingens beslut enligt de aktuella förordningarna inte får överklagas och att det av rättsfallet HFD 2021 ref. 8 framgår att överklagandeförbuden är förenliga med artikel 6.1 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, EKMR, eftersom återkravet skulle kunna komma under prövning i andra processer. Domstolen anförde vidare att den omständigheten att återkravet i nu aktuellt mål inte kan komma att prövas av domstol på grund av den av Anders Andersson gjorda betalningen inte ger anledning att bedöma frågan annorlunda än i rättsfallet.
5. Anders Andersson överklagade till Kammarrätten i Sundsvall, som avslog överklagandet. Domstolen anförde att det vid bedömningen av rätten till domstolsprövning måste beaktas om den enskilde genom sitt agerande gått miste om en prövning i de former som rättsordningen erbjuder. Domstolen konstaterade att de vägar till domstolsprövning som nämns i HFD 2021 ref. 8 har skurits av på grund av att Anders Andersson betalat det återkrävda beloppet.

YRKANDEN M.M.

6. *Anders Andersson* yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen, med ändring av kammarrättens dom, ska upphäva förvaltningsrättens beslut och återförvisa målet till förvaltningsrätten för prövning i sak.
7. *Arbetsförmedlingen* medger bifall till överklagandet.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET**Frågan i Högsta förvaltningsdomstolen**

8. Frågan i målet är om Arbetsförmedlingens beslut om återbetalningsskyldighet får överklagas till allmän förvaltningsdomstol när det belopp som omfattas av återbetalningsskyldigheten har betalats.

Rättslig reglering m.m.

9. Enligt artikel 6.1 EKMR ska var och en, vid prövningen av hans civila rättigheter och skyldigheter, vara berättigad till en rättvis och offentlig förhandling inom skälig tid och inför en oavhängig och opartisk domstol, som upprättats enligt lag.
10. Enligt 40 § förvaltningslagen (2017:900) överklagas beslut till allmän förvaltningsdomstol. Av 4 § följer att om en annan lag eller en förordning innehåller någon bestämmelse som avviker från lagen ska i stället den bestämmelsen tillämpas.
11. Av 33, 34, 38 och 40 §§ förordningen om stöd för nystartsjobb samt 51, 52, 56 och 58 §§ förordningen om särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga framgår följande.
12. Om arbetsgivaren har förorsakat att stöd har lämnats på felaktig grund eller med ett för högt belopp ska Arbetsförmedlingen besluta om återkrav av det felaktigt utbetalda beloppet. Arbetsförmedlingen får, vid en senare utbetalning av bidrag till den återbetalningsskyldige, besluta att dra av ett skäligt belopp i avräkning på vad som har betalats för mycket. I förordningarna anges att det i 40 § förvaltningslagen finns bestämmelser om överklagande till allmän förvaltningsdomstol och att endast vissa uppräknade beslut enligt förordningarna får överklagas. Beslut om återbetalning finns inte med i uppräknningen.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

13. Högsta förvaltningsdomstolen konstaterar att utgångspunkten är att Arbetsförmedlingens beslut är av en sådan karaktär att artikel 6.1 i EKMR ger en rätt till en domstolsprövning men att ett överklagandeförbud gäller enligt de aktuella förordningarna.
14. Högsta förvaltningsdomstolen har i rättsfallet HFD 2021 ref. 8 funnit att motsvarande överklagandeförbud som gäller för nu aktuella beslut om återbetalning var förenliga med EKMR. Förhållandena i rättsfallet var sådana att återkravet kunde komma under domstols prövning i samband med verkställighetsåtgärder.

15. För det första kunde återkravet komma att prövas av allmän domstol om adressaten när ett krav ställs motsätter sig betalning och Arbetsförmedlingen väljer att väcka talan i tingsrätt eller begär att ett betalningsföreläggande som bestridits ska överlämnas dit.
16. För det andra kunde återkravet komma under förvaltningsdomstols prövning i en process om fortsatt stöd. Arbetsförmedlingen har möjlighet att avräkna ett återkravsbelopp mot framtida utbetalningar av stöd. Ett sådant beslut om avräkning får överklagas enligt förordningarna.
17. Högsta förvaltningsdomstolen ansåg mot denna bakgrund att det saknades anledning att tillåta att Arbetsförmedlingens beslut om återbetalningsskyldighet fick överklagas till allmän förvaltningsdomstol.
18. I nu aktuellt mål är emellertid situationen en annan eftersom Anders Andersson har betalat det belopp som omfattas av Arbetsförmedlingens beslut om återbetalningsskyldighet. Ett återkrav kan därför inte längre bli föremål för prövning enligt de förfaranden som Högsta förvaltningsdomstolen hänvisar till i nämnda rättsfall.
19. Att Anders Andersson rättat sig efter Arbetsförmedlingens beslut och, låt vara under bestridande, betalat vad myndigheten återkrävt innebär enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening inte att han därigenom ska anses ha fransagt sig rätten till en domstolsprövning.
20. För att Anders Andersson ska kunna få sin sak prövad av domstol enligt artikel 6.1 i EKMR är det således nödvändigt att förbudet att överklaga enligt de aktuella förordningarna åsidosätts.
21. Av HFD 2019 ref. 43 framgår att när ett överklagandeförbud ska åsidosättas på grund av att förbudet inte är förenligt med artikel 6.1 i EKMR är reglerna i förvaltningslagen tillämpliga. Bestämmelsen i 40 § utgör då författningsstöd för att allmän förvaltningsdomstol ska vara behörig att överpröva överklagbara beslut av förvaltningsmyndigheter, om överprövningen på det aktuella området inte har anförtrotts allmän domstol eller annat organ. På det nu aktuella området har något annat organ inte anförtrotts överprövningen.
22. Sammanfattningsvis konstaterar Högsta förvaltningsdomstolen att Anders Anderssons överklagande till förvaltningsrätten inte borde ha avvisats på den grunden att beslutet inte fick överklagas enligt överklagandeförbuden i aktuella

förordningar. Kammarrättens och förvaltningsrättens avgöranden ska därför upphävas och målet visas åter till förvaltningsrätten för fortsatt handläggning.

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Inga-Lill Askersjö, Mahmut Baran, Ulrik von Essen och Mikael Westberg.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Sara Öhlund.